

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBEA
KOSOVSKA MITROVICA d.o.o.
38228 Kosovska Mitrovica ul.Cara Dušana 10
Tel.028/497-031,Tel/fax 028/497-044
E-mail pskm@nadlanu.com
SAJT:hpt//psss.rs

B I L T E N

BROJ VII

JUL 2012

Autori:

Dipl.ing. Zoran Milosavljević

Dipl.ing. Kosovka Jakšić

Sadržaj:

RATARSTVO-POVRTARSTVO

- Zaoravanje strništa (strnikanje)**
- Ekološki uslovi za proizvodnju paprike**

STOČARSTVO

- Napajanje goveda**

ZAORAVANJE STRNIŠTA (STRNIKANJE)

-Posle žetve strnih žita potrebno je ukloniti žetvene ostatke(slama) i ako su postojali višegodišnji korovi treba ostaviti mesec do dva u zavisnosti od vremena da višegodišnji korovi izniknu u što većem broju a suzbijanjem kada dostignu visinu preko 10cm sprečiće se njihovo dalje razmnožavanje.Ovaj način suzbijanja korova vrši se hemiskim sredstvima upotrebom herbicida na bazi glifosata.

Nakon žetve po mogućnosti istog dana posle sakupljanja slame treba zaorati strnište.Zaoravanje strništa treba obaviti na dubini od 10-12cm.Mnogi proizvođači prave greške kada zaoravaju strn na punoj dubini oranja 25-30cm misleći da je tako ispravno.Zaoravanjem na toj dubini nema uslova za razlaganje organske materije a i nicanje korova je otežano.Zaoravanjem na 10-12cm stvaraju se uslovi za brže razlaganje žetvenih ostataka,a ti uslovi su aerobne bakterije koje to rade čiji uslov je postojanje kiseonika koji u plitkom oraničnom sloju postoji.U tako plitkom izoranom zemljištu niču i mnogi korovi ako su postojali na njivi ,donešeni kombajniranjem ili prispeli na drugi način.Tako iznikle korove i donekle razložene biljne ostatke ubacujemo dubokim oranjem u zemljište kasno u jesen ili tokom zime.Okvom obradom zemljišta najbolje se čuva vlaga u zemljište tokom naredne sezone.

Na vreme ljuštenja strništa utiču organizacioni problemi oko sakupljanja i uklanjanja slame ili sitnjenje i pravilno raspoređivanje slame.U opremljenim domaćinstvima i uz dobru organizaciju rada slama se može sakupiti i ukloniti za 1-2 dana.Posle toga ljuštenje strna se može obaviti dobro i kvalitetno jer u zemljištu ima još toliko vlage koliko je potrebno za obavljanje ove operacije.Ako se kasni sa uklanjanjem slame površinski sloj zemljišta se usled evaporacije isušuje što otežava izvođenje zaoravanje strništa.

Da bi se zaoravanje i mešanje biljnih ostataka sa zemljištem bilo što bolje potrebno je da se zaoravanje izvede na odgovarajućoj dubini.Ako se slama odnosi san jive ,na njivi ostaje 1,5-2 tone /ha nadzemne mase i oko 1,7-2,2 t/ha korenove mase u sloju zemljišta od 10-20cm.Ako se slama ne odnosi onda na njivi ostaje od 5-7 t/ha suve organske materije.Kvalitetno zaoravanje i mešanje te mase sa određenim slojem zemljišta traži nešto veću dubinu rada.Sem od količine žetvenih ostataka dubina ljuštenja zavisi od tipa zemljišta,klimatskih i vremenskih prilika,stanja vlažnosti i dr.Na suvom zemljištu i pri većoj količini biljnih ostataka strnikanje treba obaviti na većoj dubini.Uzavisnosti od navedenih činilaca dubina ljuštenja se kreće od 10-14cm.

Ovako obrađena njiva je idealna priprema zemljišta za setvu okopavina u proleće naročito setvu kukuruza kojoj predhodi samo predsetvena priprema zemljišta.Na ovako pripremljenom zemljištu jare kulture će lakše podneti sušu a naročito okopavine u toku vegetacije u juli-avgust mesec.

Ako se planira setva nekog postrnog useva umesto ljuštenja strništa posle žetve može odmah da se ore na punu dubinu 20-25 cm .U tom slučaju treba predhodno rasturiti mineralno đubrivo ili stajnjak ako je predviđeno za naredni usev.Posle oranja brazdu treba zatvoriti kako bi se zemljište poravnalo a isparavanje vlage smanjilo.

EKOLOŠKI USLOVI ZA PROIZVODNJU PAPRIKE

-Paprika je obzirom na svoje poreklo toploljubiva vrstai među povrćem iz iste botaničke familije i u tom pogledu na prvom mestu.Optimalna temperature za rast i razviće je 22 stepena + -5 ° C.Najviše cvetova i najbolju oplodnju paprika ima kada se gaji pri dnevnoj temperature od 25 ° i noćnoj od 16-21°C.Noćne temperature vazduha treba da su niže za 5-10 ° C od optimalne dnevne.Najbolje je ako su zemljišta i noćne i dnevne oko 25°.Na temperature iznad 32 ° ispod 15 ° C paprika odbacuje cvetove.Pri maksimalnim temperaturama od 38 ° minimalnoj od -0,3 ° C do -0,5 ° paprika zaustavlja rast.

Korenov system je takođe osetljiv na temperature zemljišta .Sa staranjem biljaka povećava se otpornost na hladnoću.Tako sasvim mlade biljke uginu na već -0,5° dok na starijim biljkama pri ovoj temperature dolazi do neznatoig oštećenja listova.Osetljivost ploda na temperature koje se spuštaju ispod 0°zavise od njihove starosti razvijenosti.Najosetljiviji su mladi zameci zeleni plodovi .Plodovi u tehnološkoj zrelosti su manje osetljivi a najotporniji na mraz su botanički zreli plodovi(crveni).

Za gajenje paprika iz rasada potrebno je 140-160 bezmrzlih dana a direktnom setvom semena 180-200 dana.Najviše zahteva prema svetlosti paprika ima od nicanja pa do rane fiziološke zrelosti.Zasenčena mesta nisu dobra za proizvodnju paprika zbog čega se ne može gajiti kao međukultura.Najbolji način pružanja redova je sever-jug .U nedostatku dovoljno svetlosti biljka se izdužuje ,cvetovi i plodovi opadaju a povećava se vegetativna masa.Ovakvih slučajeva imamo na našem terenu gde se paprika gaji u mladim voćnjacima što se i odražava na prinos paprika bez obzira na maksimalno đubrenje.

Zbog relativno slabo razvijenog korenovog sistema i velike produkcije organske materije paprika ima velike zahteve za vodom tokom čitave vegetacije a naročito u periodu obrazovanja generativnih organa.Količina vode koju paprika usvaja zavisi od klimatskih uslova inteziteta sunčevog zračenja,temperature relativne vlažnosti vazduha i zemljišta.Biljka paprika najviše vode usvaja između 12 I 14 časova,a to je period najače sunčeve radijacije.Unašim agroekološkim uslovima papreika najviše vode troši u julu i avgustu mesecu.To je vegetacijoni period kada paprika postiže svoj maksimalni razvoj,ima najveću biljnu masu i permanantan razvoj plodova.Pri nedostatku vlage u tom periodu dolazi do fizioloških promena na plodovima.One se manifestuju u vidu ožegotina na vrhovima ploda ,prvo belo-sive,potom braon i na kraju crne boje.To je posledica nedostatka vlage a nikako obolenje kako se često misli.Biljka nedostatak vlage nadoknađuje iz ploda te otuda i te fleka izazvane na plodovima.

Niska vlažnost vazduha i visoke temperature imaju za posledicu opadanje cvetova zametnutih plodova.

Najpovoljnija temperature za navodnjavanje paprika je 18-25° C.

Paprika je u plodoredu na prvo mesto. Primenom odgovarajuće agrotehnike dolazi do izražaja i vrednost plodoreda. Primenom loše agrotehnike plodored gubi svoju vrednost. Plodored je promena useva na istoj površini. Važno je da se posle skidanja preduseva ima dovoljno vremena za izvođenje svih agrotehničkih mera. Gajenje paprika u monokulturi se ne preporučuje jer se već nakon druge godine smanjuje prinos pri čemu se zemljište naglo zaražava prouzrokovateljima raznih bolesti i štetočina. Papriku ne treba gajiti na istom zemljištu 4-5 godina. Dobri predusevi za papriku su: jednogodišnje i višegodišnje leguminoze, strna žita, trave, razorane ledine. Loši predusevi su: krompir, paradajz, plavi patlidžan, duvan kao krastavac i dr. biljke iz familije tikava. Paprika je dobar predusev za većinu ratarskih i povrtarskih biljaka.

Služba za ratarstvo-povrtarstvo

NAPAJANJE GOVEDA

Krave su domaće životinje koje piju najviše vode. I to – što su bolje, to više vode! To nije čudno. Jer, voda treba, pre svega, za proizvodnju mleka. Poželjno je da krave daju što više mleka, zato im treba obezbediti i dati što više vode.

Na količinu dnevne potrošnje vode kod krava utiče nekoliko faktora, od kojih su najvažniji:

- dnevna količina mleka,
- vrsta i količina hrane,
- spoljna temperatura.

U proseku treba računati sa tim da kravi treba dnevno samo za piće od 40 do 80 litara vode. Samo, ta norma može da bude i preko 100 litara, ako je visoka mlečnost, ako se kravama daje suvlja hrana i ako su temperature vazduha letnje. Nisu više ni retki slučajevi da krave popiju dnevno i do 150 litara kvalitetne vode, naravno u periodu kada daju najviše mleka (i preko 40l/dan) i kada su spoljne temperature visoke.

Kod proračuna ukupnih potreba vode po kravi ne treba zaboraviti i potrošnju oko muže i hlađenja mleka. Za to je potrebno još najmanje 50% više vode. To znači, po svakoj kravi u proseku 100 -150 litara vode na dan.

Za mlade kategorije goveda (junice, tovnja junad, telad) treba obezbediti 20 do 50 litara vode na dan. Voda za krave mora da bude najboljeg kvaliteta. U stvari, ista onakva kao i za ljude. Voda mora da bude i hemijski ispravna (sa prosečnim sadržajem soli i mineralnih materija).

Krave vodu piju češće (a time i radije) ako je temperatura vode bar 20°C, a još bolje 25°C. U proseku krave popiju više vode ako joj je temperatura bar za oko 10°C viša nego što je uobičajeno (znači ako je temperatura 25-27°C). A i to je dobro pošto se time ispunjava važan uslov za veću količinu mleka. Naravno, sve ovo znači da bi vodu za krave trebalo zagrevati. To se zaista i radi, a to se i isplati ako krava daje pet i više hiljada litara mleka godišnje, a naročito ako je mlečnost preko 7000 litara. Zagrevanje je tada obavezno u toku cele godine (izuzev eventualno tokom par letnjih meseci).

Krave piju vodu brzo! One za minut popiju 15 do 25 litara. Naravno, krava nikada ne pije vodu ceo minut. Kada imaju vode stalno dostupne, krave piju po 10 do 15 puta na dan. Tada svaki put popiju samo 5-6, a ređe 10 litara. Ali, i to obave nekako „halapljivo“.

Visina pojilica zavisi od visine krava. U proseku, visina individualnih pojilica je 75cm, a grupnih 85cm.

Kod postavljanja pojilica ne treba zaboraviti zaštitu i to, kako pojilica, tako i krava. Zaštita se odnosi na grupne pojilice u vidu korita. Krave dolaze na napajanje najčešće u grupi.

Tada može da dođe do toga da se guraju oko pojilice, tako da dođe do oštećenja pojilice, ili pak do povrede krava. Radi toga se kod postavljanja pojilica obavezno postavlja zaštitna cev. Ona je na istoj visini kao i pojilica, ali je od ivice pojilice udaljena oko 20cm. Važno je da ta zaštitna cev na krajevima bude lučno (blago) povijena, znači da nema bilo kakav vrh!

Istovremeno, na podu ispod pojilica – korita, postavlja se jedna stepenica, i to visine oko 20cm, a širine oko 30cm. Time se krave prisiljavaju da prednjim nogama stanu na stepenicu, a istovremeno ne mogu da dođu direktno do pojilice – korita!

Pojilice za grupno napajanje goveda

Ove pojilice koriste se za napajanje više životinja (npr. oko 20 krava) i koriste se u objektima za slobodno držanje krava i ispustima.

Korito može biti pravougaonog oblika, a izrađuje se od čeličnog lima ili betona. Dimenzije korita pojilice su standardne, tako da je dužina obično 1-1,5m, a korito zapremine oko 0,2m³ (200l).

Nivo vode u koritu održava se na određenom nivou pomoću plovka koji je povezan sa ventilom. Ovaj ventil se otvori kada plovak dođe na donji dozvoljeni nivo vode u koritu i vrši punjenje pojilice dok plovak ne dođe u gornji položaj, kada se zatvara.

Radi pravilnog održavanja pojilice, korito se mora svakodnevno kontrolisati i čistiti.

Posebno je važno da se pojilica zaštiti!

Pojilice za pojedinačno napajanje goveda

Pojilice za pojedinačno napajanje goveda izrađuju se u obliku šolja, koje su izrađene od legure aluminijuma ili livenog gvožđa (emajlirana površina). Postavljaju se na vertikalni stub ležišta ili boksa, okrenuta šoljom nad jaslje ili rešetkasti deo poda, na visini od 75cm.

Primenjuju se obično u objektima za vezano držanje krava i postavljaju se po jedna pojilica na svako drugo ležište. Zapremina šolje treba da iznosi 1-1,5 litar. Ove pojilice moraju da zadovolje uslov da dotok vode iz ventila u šolju bude identičan brzini kojom goveda piju vodu (10-15 lit/min). Tako se omogućuje nesmetano napajanje.

Oko šolja ovih pojilica se takođe postavlja zaštitna cev. Pored zaštite, i ovde je veoma važno da se svakodnevno vrši kontrola ventila i čišćenje šolja.

